

Editörden

Bütün insanlığın, daha çok da Müslümanların sevgiye, özgürlüğe, adalete ve barışa ihtiyacı vardır. Bu küçücük dünyada insanca yaşayabilmek “makul”ün ve “adalet”in hayatın merkezinde yer almasına bağlıdır. Bunun için de insanın “adaletle anlama”yı esas alarak, ilgi alanına giren her şeyi, özellikle de “insan”ı ve insan ürünü olan her türlü oluşumu samimiyetle anlamaya çalışması gerekmektedir. Anlamak sadece öğrenmeye değil, değişime de açık olmak anlamına gelmektedir. Yoğun bir enformasyona maruz kaldığımız günümüz dünyasında doğru anlamanın en önemli aracı doğru bilgi sahibi olmaktır. Bu noktada doğru bilgi sahibi olmak hem hayatı anlamlandırmamıza hem de toplumun sağlıklı değişim ve gelişimine katkı sağlayacaktır. Bu değişim ve dönüşüm süreçlerinin en temel belirleyicilerinden birisi “din”dir; mezhepler de “din”in anlaşılması ile ilgili beşeri tezahürlerdir. Hz. Muhammed’in sağlığında herhangi bir mezhep olmadığı gibi, Kur’an’da herhangi bir mezhepten, meşrepten, tarikattan söz etmez. Bu sebepten, herhangi bir mezhebin “hak” veya “batıl” olduğunu söylemek de, İslam’ı herhangi bir mezhebe indirgemek de pek mümkün değildir.

Hız. Muhammed’in vefatından sonra gerek fıkhi/ameli, gerekse siyasi/itikadi alanda yüzlerce mezhep ortaya çıkmıştır. Bundan sonra da yeni mezheplerin oluşmasını engellemek mümkün değildir. Din ve insan var oldukça farklı anlayışlar, bu anlayışlara dayalı kurumsal yapılar ister istemez ortaya çıkacaktır. Din anlayışının gelecek nesillere aktarımı daha çok mezhepler kanalıyla gerçekleşmektedir. Mezhepler alanında muazzam bir birikim oluşmuştur. İslam mezhepleri özelinde bu birikimin en önemli sacayaklarından birisi Şiiliktir. İşte Turkish Journal of Shiite Studies (Şiilik Araştırmaları) isimli dergimiz yargılamayı değil, anlamayı esas alarak, mezheplerüstü bir yaklaşımla, bilhassa Şiilik alanındaki muazzam birikimi sizlere sunmayı; Şiileştirme, Sünnileştirme gibi küçük hesapların ötesinde, geçmişi doğru anlayarak geleceğe ışık tutmayı amaçlamaktadır.

Türkiye’de akademik dergi yayıncılığı, nitelik ve nicelik itibariyle son yıllardaki sayıca artışına rağmen, kolay bir iş değildir. Medyanın dijital alana kayması, tersi akla gelse de, işleri çok daha zorlaştırmaktadır. Ancak Ortadoğu’da olup biteni anlamamanın en mühim anahtarlarından birisinin “Şiilik” olduğu, Müslümanların yaşadığı coğrafyanın temelde siyasi olan Şii-Sünni gerilimini sürekli beslediği dikkate alınacak olursa, bu alanda güvenilebilir bilgiye ne kadar çok ihtiyaç duyulduğu daha iyi anlaşılabilir. Günümüzde Müslümanların %12-15’nin din anlayışı Şii geleneğe göre şekillenmektedir. Kökleri mazinin derinliklerine uzanan sorunları anlamak da, onlara kalıcı çözüm üretebilmek de ancak güvenilebilir/ sağlam bilgi ile ve bilimsel yöntemle mümkün olabilir. Asırlardır değişerek, dönüşerek, farklılaşarak geleceğe doğru akan Şiilik çerçevesinde üretilen birikimden layıkıyla yararlanabilmek için de, yine doğru bilgiye ihtiyaç vardır. Böyle bir ortamda dergimiz, bilimsellikten ödün vermeden, bilhassa Şiilik alanındaki bilimsel birikimin damıtıldığı; konuyu anlamak isteyenlerin ilgisiz kalamayacakları, hatta katkıları ile daha anlamlı kılacakları; geleceğe ışık tutan, kapısı hiçbir ayırım yapılmaksızın herkese açık bir düşünce platformu olacaktır.

Dünyadaki akademik çevrelerde artık belirli konulara ayrılmış daha spesifik dergilerin arttığı ve başarılı oldukları görülmektedir. Bu kapsamda biz de Şiilik üzerine hasredilmiş uluslararası hakemli bir dergi çıkartmanın uygun olacağını düşündük. Bu çalışmanın ürünü olan ve uluslararası camiaya da hitap etmesi amacıyla Turkish Journal of Shiite Studies adını verdiğimiz dergimizin ilk sayısıyla karşınızdayız. Bu kapsamda uluslararası akademik çevrelerde çok daha önce başlayan Şiilik çalışmalarının Türkiye özelinde ilk olarak Şiiliğe spesifik açıdan akademik bakış açısını yansıtmayı amaçlamış bu dergiyle hayat bulmasından dolayı oldukça mutluyuz.

Dergimiz, İslam düşünce ekollerinin en önemlilerinden olan Şiilik ve onunla ilgili tüm konularda bilimsel ve akademik bakış açısını yansıtan çalışmaları yayınlamayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda Şiiliğin alt kolları sayılan İmamiyye, Zeydilik, İsmaililik ve diğer Şii mezheplerle ilgili İslam Mezhepleri Tarihi, Kelam, Tefsir, Hadis, Hukuk, Tarih, Siyaset Bilimi, Ekonomi, Uluslararası İlişkiler vb. sosyal bilimlerin bütün alanlarının birikimini yansıtan telif ve tercüme makale, araştırma notu, sempozyum/kitap/tez değerlendirmesi, edisyon kritik, sadeleştirme ve benzeri çalışmalara yer verir. Dergimiz, Haziran ve Aralık olmak üzere yılda iki sayı olarak elektronik ortamda yayınlanan bir dergidir.

Dergimizle ilgili sınırlı sayıdaki duyuruya rağmen, bize, gerek İran’dan gerekse Türkiye’deki akademik çevrelerden destek mesajları ulaşmıştır. İlk sayısında yayınlanmak üzere çok sayıda telif makale

gelmiştir. Bunlardan bazılarının hakem süreçleri devam etmektedir. Bu sayımızda, birisi Farsça toplam 4 makale ile huzurlarınıza çıkmış bulunmaktayız. Ayrıca söyleşi, çeviri, not ve kitap tanıtımlarına da yer verilmiştir.

Metin Bozan, “Şii Teo-Politik Söylemin Zemini Olarak İmamet (Teori-Pratik)” başlıklı çalışmasında, doktora tezi ile birlikte ilgilenmeye başladığı “imamet” meselesindeki düşüncelerinin daha ileri bir aşamasını bizlerle paylaşmıştır.

Habib Kartaloğlu, “Batılı Araştırmacılara Göre Safevi İran'a Şii Ulemâ Göçü” ismini verdiği çalışmasında Safeviler dönemindeki Şiileşme/Şiileştirme faaliyetinin çok tartışılan bir boyutuna açıklık kazandırmaya çalışmıştır.

Hasan Apaydın, “Abdulcelil el-Kazvinî'nin ‘en-Nakz’ Adlı Eseri ve Şiiler Hakkındaki Bilgiler” ismiyle hazırladığı çalışmasında, en eski Farsça eserlerden birinin sahibi olan ve bulunduğu dönemle ilgili önemli bilgiler kaydeden Kazvinî'nin Şia'ya ve Şiilere bakışını ele almıştır.

İranlı araştırmacı Rukayya Haqshinas'ın çalışması ise “İrtibat-ı Menâbi-i Marifet-i Dînî ber Pâye-i Kitabu'l-Kâfi (Kitabu'l-Kafi'ye Göre Dini Bilgi Kaynaklarının Birbiriyle İrtibatı) adını taşımaktadır.

Ayrıca Mehmet Akif Koç, “Son Devrimci – Ayetullah Humeyni (Khomeini: Life of the Ayatollah)” isimli eseri; Betül Yurtalan, Fatimî Halifesi Mansur'a nisbet edilen Tesbîtu'l-İmâme adlı eserin “Imam al-Mansûr. The Shi'i Imamate A Fatimid Interpretation, An Arabic edition and English translation of the Tathbît al-imâma, attributed to the Fatimid Caliph-Imam al-Mansûr” adıyla Sami Makarem tarafından yapılan neşrini; İranlı araştırmacı Ali Asghar Reja Mehdi Mehrûzî'nin “Mehdeviyyet: Rûykerdhâ ve Çâleşhâ” adlı eserini tanıtmaya ve değerlendirmeye çalışmışlardır.

Şahin Ahmetoğlu, İranlı araştırmacı Hüseyin Hüseyniyan Mukaddem tarafından yazılan makaleyi “Nevbahtî Ailesinin Şii Düşüncenin Gelişimindeki Etkisi” adıyla dilimize kazandırmıştır.

Dergimizde Şiilikle ilgili alana katkı sağlayan akademisyenlerle yapılacak söyleşilere geniş yer ayırmayı planlıyoruz. Bu kapsamda ilk olarak Betül Yurtalan, ABD'de bulunan Sumaiya Hamdani ile bir röportaj gerçekleştirmiştir. Bundan sonraki sayılarımızın her birinde çeşitli röportajlara yer vererek hem genç araştırmacıları teşvik edecek hem de bu alandaki birikime vurgu yapacağız.

Dergimiz Şiilikle ilgili her türlü literatürü tanıtmayı amaçladığından bu alanda yapılan yeni etkinlik vb. üzerinde de durmaktadır. Bu kapsamda geçtiğimiz yıl bir grup akademisyen tarafından İran'ın Kum kentine düzenlenen Şiilik seminerleri hakkında ayrıntılı bilgi notlarının da yayınlanması uygun görülmüştür. Yine aynı seminerde sunulan derslerden birisinin içeriği notlar halinde yayınlanmıştır. Araştırma Görevlileri Mine Demirbilek ve Münire Gözde Aygın tarafından hazırlanan “İran'ın Kum Kentinde Düzenlenen “Şii

Düşünce Ekolünü Tanıma” Semineri'ne Dair Notlar (02-14 Temmuz 2018)” ve Münire Gözde Aygın tarafından hazırlanan “Ders Sunumu: Dr. Abdulvehhab Furâti "Şii Siyaset Teorisinde Din-Siyaset İlişkisi: Yaklaşım Farklılıkları” başlıklı çalışmalar da bu konuda literatüre katkı sağlayacaktır. Yine Halil Işılak tarafından İran'ın az bilinen kütüphanelerinden biri olan “Kitaphane-i Medrese-i Âli-yi Şehid Mutahhari (Eski İsmi: Kitâbhâne-i Medrese-i ‘Âli-yi Sipehsâlâr)” hakkında bilgi verilmiş ve Şiilik açısından önemi de dergimizde yer bulmuştur.

Dergimizin önümüzdeki sayılarında da aynı şekilde Şiiliğin farklı konularında yazılar yayınlanmaya devam edecektir.

Söyleyecek sözü olanlara dergimizin kapısı her zaman açık olacaktır. Geçmişin tecrübesinden en iyi şekilde yararlanmanın ancak bilimsel bilgi ile mümkün olacağını düşünmekteyiz. Geçmişî adaletle anlama beceresi gösteremeyenler, maziye mahkum olmaktan kurtulamayacakları gibi, gelecek tasarımı da yapamazlar.

Prof. Dr. Hasan ONAT

From the Editor,

Currently, Muslims need love, freedom, justice and peace apparently more than any other societies. Centering the life itself on ‘reasonability’ and ‘justice’ is essential to live in a humanistic way in our world. To achieve this, human beings need to try to comprehend every issue that is of their interests, in particular the human beings themselves, and any form of human made products intimately with a frame of fair understanding. Understanding means not only being open to learn but also to change. In today's world where we are exposed to intense information, the most important implement of correct comprehension is to have accurate knowledge. In this essence acquiring the right information will contribute both to the interpretation of life itself and to alteration and development of the society in a positive direction. ‘Religion’ is described as one of the most significant determinants of these processes of alteration and transformation, and sects are human manifestations that facilitate the understanding of ‘religion’. There were neither any sects that were denominated during the Prophet Muhammad’s era, nor the Quran refers to any sects or dervish orders. Thus, it is not always possible to claim that any sect is to be labeled as "truth" or "deviated" or to limit Islam to any sect.

After the death of the Prophet Muhammad, hundreds of sects emerged both in the jurisprudence/practical and in the political/theological areas. It appears that it is not possible to prevent the emerging of new sects from now on. As long as religion and human

beings exist, various understandings of religion and institutional structures based on these understandings will inevitably arise. The transfer of the understanding of religion to the further generations occurs mostly through sects, which has caused a massive accumulation in the field of sects. One of the most significant pillars of this accumulation in the Islamic sects is Shiism. In this essence, Turkish Journal of Shiite Studies aims to present this vast accumulation, specifically in the field of Shiism to readers with a supra-sect approach based on understanding instead of judgment. Our journal also aims to provide deeper insights into the future by interpreting the past without misinterpretations such as Shiaisation and Sunnisation.

Although there has been considerable increase in the quantity of academic journals in Turkey recently, the process of publishing them is not as easy as it seems to be. The digitalisation in the media might seem to make it easier yet it makes the procedures far more challenging. In addition, considering that one of the keys to understand the occurring events in the Middle East is "Shi'ism" and that the geography where Muslims live mainly raises the political Shiite-Sunni tensions, the necessity of reliable information in this area can be better understood. Today, the religious understanding of %12-%15 of Muslims is formed according to the Shiite tradition. It is only possible with reliable/trustworthy information and scientific methods to comprehend the deeply-rooted concerns of the past and to provide permanent solutions to them. Accurate information is also needed in order to benefit from the accumulation produced within the framework of Shiism which projects on the future with its changing, transforming and differentiating for centuries. In such a context, our journal will be a platform of thought in particular in the field of Shiism, shedding light on the future, open to everyone without any distinction, compromising scientific methods. Those who want to comprehend the related issues will not be indifferent to the journal and they will make it more meaningful with their contributions.

It appears that more journals that are devoted to specific topics have been published and become effective in academic contexts around the world in recent years. In this context, we thought it would be appropriate to publish an international refereed journal allocated to Shiism. We are presenting the first issue of our journal entitled the Turkish Journal of Shiite Studies, which is the product of this study, in order to address the international community. We are more than delighted that Shiite studies which began much earlier in international academic contexts appears with this specific journal that intends to reflect an academic perspective.

Turkish Journal of Shiite Studies aims to publish studies reflecting the scientific and academic perspectives which are related to Shi'ism as one of the most important Islamic schools of thought, and all

subjects concerning it. In this essence, our journal includes copyrighted and translated articles, research notes, symposium/book/thesis reviews, critical editions, simplifications, etc. from all kinds of Social Sciences such as History of Islamic Sects, Kalam, Tafsir, Hadith, Law, History, Politics, Economics, and International Relations which are related with Imāmiyya, Zaydiyya, Ismāiliyya and other Shi'ite sects. Our journal is an international academic journal and published twice a year in June and December electronically.

Despite the limited number of announcements regarding our journal, we have gotten the support messages from the academics in both Iran and Turkey. There have been many copyrighted article applications for the first issue and the evaluation process of some of them is continuing. In addition, interviews, translations, notes, and book reviews are also included in this issue.

Metin Bozan has shared with us a further stage of his thoughts on the issue of "imamate" which he became interested in with his doctoral thesis with his paper titled "Imamate as the Ground of Shiite Theo-Political Discourse (Theory-Practice)".

Habib Kartaloğlu has tried to clarify a much-debated dimension of the Shiaization activity during the Safavid period in his article titled "Migration of Shii Scholars to Safavid Iran According to The Western Researchers".

Hasan Apaydın, in his article titled "Abduljelil al-Qazvini's Book 'en-Naqz' and Knowledge on Shiites", discussed Kazvini's view of Shia and Shiites, who owned one of the oldest Persian works and recorded significant information about his period.

The article of Iranian researcher Rukayya Haqshinas is called "Relationship of religious knowledge sources based on Al-Kafi's book". In addition, Mehmet Akif Koç has reviewed the book titled "Khomeini: Life of the Ayatollah". Betül Yurtalan has reviewed "Tesbitu'l Imama" which is attributed to Fatimid Caliph Mansur. Sami Makarem edited and translated this book titled "Imam al-Mansūr". The Shi'i Imamate A Fatimid Interpretation, An Arabic edition and English translation of the Tathbīt al-imāma, attributed to the Fatimid Caliph-Imam al-Mansūr". Iranian researcher Ali Asghar Reja reviewed Mehdi Mehrūzi's work named "Mehdeviyyet: Rūykerdhâ ve Çâleşhâ".

Şahin Ahmetoğlu translated the article written by Iranian researcher Hüseyn Hüseyniyan Mukaddem into Turkish as "Effect of Nawbahti Family to Development of Shiite Thought".

In our journal, we are planning to devote extensive space to conversations with academicians who contribute to the field of Shiite studies. In this context, Betül Yurtalan has had a conversation with Dr. Sumaiya Hamdani, an academician from the USA. In each of the next issues, by including various conversations, we will encourage young researchers and emphasize the accumulation in this field.

Since our journal aims to introduce all kinds of literature about Shiism, it also focuses on the new activities and so on in this field. In this context, it has considered appropriate to publish detailed information notes about Shiism seminars organized by a group of academics in Qom, Iran last year. The content of one of the courses offered during the same seminar has been published as notes. "Notes on 'Recognizing Shiite School of Thought' Seminar Organized at Qom, Iran (02-14 July 2018)" which is prepared by Mine Demirbilek and Münire Gzde Aygn and notes of Münire Gzde Aygn titled "Lecture Offer: Dr. Abdulvehhab Furat 'Religion-Politics Relation on Shiite Political Theory: Approach Differences'" will contribute to the literature. In this issue, Halil Ilak has given information about one of the libraries in Iran, which is lesser known, called Kitaphane-i Medrese-i li-yi Şehid Mutahhari (Previous Name: Kitbhne-i Medrese-i 'li-yi Sipehslr) and about its importance.

In the next issues, research papers on various topics about Shiism will continue to be published. Those who have a word withing the scope of the journal are always welcomed. We think that the best way to benefit from the experience of history is only possible with scientific knowledge. Those who fail to demonstrate the ability to understand the past with justice cannot avoid being condemned to the past, nor can design the future.

Prof. Dr. Hasan ONAT